GIÁM THỨ MƯỜI BA — SỐ THỨ 2439 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 6 MAI 1925

DEPOT LEGAL INDOCHINE

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trong xứ Đông-pháp và nước Cao-miên	Ngoại quốc	Nước Pháp và các thuộc địa Pháp	Ngoại quốc
Một năm	6$00	9$00	6$00	12$00
Các công-sở	»	8.00	8.00	9.00
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 3674

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều mong mỏi chung về nền sơ-học yếu-lược ở nước ta bây giờ

Về nền sơ-học yếu-lược ở nước ta, điều mong-mỏi thứ nhất của người mình là được học bằng tiếng « mẹ đẻ » của mình, khiến cho học-trò được dễ học dễ hiểu, để kiếm được cái trí-thức phổ-thông ; cái điều mong mỏi ấy thì nay đã được toại nguyện rồi, nhưng còn điều mong mỏi thứ hai nữa là được các giáo-sư xứng-đáng đưa đường dắt nẻo cho con em, thì có cái điều mong-mỏi ấy chưa dám chắc là như ý sở cầu được.

Mà cái điều mong-mỏi thứ hai ấy tưởng cũng quan-trọng chẳng kém gì cái điều mong-mỏi thứ nhất kia, chẳng những quan-trọng bằng nhau, mà nếu chẳng đạt cái điều mong-mỏi thứ hai này, thì cái điều mong-mỏi thứ nhất kia dù có đạt được gọi là, nhưng chưng qui cũng không bổ ích hơn trước tí gì, mà lũ thiếu-niên từ đệ của mình sau đây muốn kiếm lấy chút trí-thức phổ-thông là một cái lợi-khí sinh hoạt rất cần rất thiết của loài người, người các nước văn-minh không mấy ai là không có đủ cái lợi-khí ấy, mà họ kiếm ra được cái lợi-khí ấy như cơm ăn bằng bữa, áo mặc hằng ngày, chẳng thấy cái nỗi khó-khăn gì, đến mình cũng thành ra một người mơ ước hão-huyền, coi được cái lợi-khí ấy dễ thường khó hơn trèo non vượt biển.

Sao vậy ? Nền sơ-học yếu-lược bây giờ nói rằng được học bằng quốc-văn, học bằng quốc-văn thì học có dễ học dễ hiểu thật, nhưng dù dễ học dễ hiểu thế nào thì học cũng phải có thầy thì mới học được hiểu được. Chẳng nói thì ai lại còn lạ gì rằng : ông thầy dạy đối với sự học là không thể thiếu được mà cũng không thể lạm được ; học nặn với ông thầy dạy đàn, học vẽ với ông thầy dạy toán, thì cái sự học đủ có dễ cách nào đi nữa, cũng không làm cho người học được có bổ-ích mà mau chóng thành nghề, chẳng những không thành nghề được chóng được mau, mà có khi nặn công chẳng được lại hóa ra có, vẽ cọp chẳng thành lại hóa ra chó nữa ; người trong nước mà học tiếng học chữ nước nhà thì vẫn còn gì dễ học dễ hiểu cho bằng, nhưng học dễ hiểu dễ là nhờ có thầy học xướng đàng dìu-dắt chỉ bảo cho, chứ thầy đã không phải thầy thì làm thế nào mà học, mà hiểu cho được. Nay thử hỏi thầy học quốc-văn ở nước mình bây giờ thế nào ? Phần nhiều là các ông giáo tập có một cái văn-bằng sơ-học Pháp-Việt là cùng ; tự bé chí lớn, chỉ « nhai » chỉ « lắp » có mấy chữ Pháp-văn không thấy được mấy ông có biết Hán-văn mà cũng không thấy được mấy ông có từng học quốc-văn nữa ; mấy chữ Pháp-văn của các ông « nhai » được « lắp » được thuở nay lại có lấy gì làm thâm-thúy ; các ông dù là những bậc thông-minh tài-tuấn thế nào đi nữa, nhưng bậc đại thánh sinh tri cũng cần phải có học mới biết, có theo thầy rồi mới được làm thầy, quốc-văn đã không phải là cái món các ông từng học bao giờ, mà cái trợ lực để rèn đúc cho quốc-văn nhất là Hán-văn thì các ông lại không biết, nhi là Pháp-văn thì các ông cũng không tinh ; như thế mà các ông đã phải ra gánh vác cái nhiệm-vụ tối trọng là cái nhiệm-vụ giáo-sư, khác nào như cái quả chưa đủng sức trưởng thành mà chẳng may bị chín ép ; nói rằng được học bằng quốc văn, mà thầy học quốc-văn như thế, thì cũng tức như trên kia đã nói, học vẽ với ông thầy dạy tính, học nặn với ông thầy dạy đàn ; thầy đàn không sao dạy được người ta học nặn, thầy tính không sao dạy được người ta học vẽ, thì thầy dạy quốc-văn ở các trường Pháp-Việt bây giờ cũng đâm quyết rằng không sao dạy được học-trò học quốc-văn vậy. Học gì thì học mà học không có thầy thì học dễ hiểu dễ được thế nào, mà lũ thiếu-niên từ đệ mình kiếm thế nào được cái trí-thức phổ-thông để tự trị tự hoạt sau đây thành người quốc-dân xứng đáng.

Vậy xin đem cái điều mong-mỏi thứ hai của chung cả quốc-dân ta đó thành khẩn giãi bày cùng chính-phủ xét-soi cho. Nếu chính-phủ nhất-định không kể cái điều mong-mỏi chung thứ nhất của ta vào đâu, cố công làm cho tiêu-duyệt hết ngôn-ngữ văn tự của ta, mà trong nền sơ-học yếu-lược cũng không cho ta được học bằng quốc-văn, thì ta đành phải sao chịu vậy, chẳng nói chi nữa cho rườm lời. Song nếu chính-phủ đã khúc-thể dung-tình của ta, đã biết tôn trọng cái dân-ý của ta, đã ý theo cái lời thỉnh-cầu chính đáng của ta mà cho ta được học bằng tiếng « mẹ đẻ » của ta trong nền sơ-học yếu-lược, thì cái nông-nỗi có học không thấy như trên kia đã giải, xin chính-phủ cũng lưu tâm về cái vấn-đề thầy giáo quốc văn một chút, mà cấp lập cho một trường sư-phạm quốc-văn, trong chia làm hai ban : Một ban tuyển lấy các cử-nhân, tú tài nhị tam trường về cựu-học mà dạy thêm một năm về các môn như sử-ký, địa-dư, vệ sinh, cách-trí, toán-pháp vân vân, một ban tuyển lấy các giáo-tập hiện thời mà dạy thêm hai năm về quốc-văn, về Hán-văn, cả về phương-pháp giáo-dục nữa ; dợi có nhân tài sư-phạm tốt-nghiệp ở trường ấy ra thì cứ lần lần thay hết các giáo-sư ở các trường sơ-học yếu lược hiện thời. Có như thế thì cái nền học quốc-văn của ta mới được thấy mà học ; may ra lũ thiếu niên từ đệ mình theo được cái cách học dễ dãi là học bằng tiếng trong nước, mới có thể dễ kiếm được cái trí-thức phổ-thông ; dân-trí khai thông nhờ về đó ; ta nghiễm chận ngửng cổ mà trông chính-phủ sẽ ý thỉnh thi-hành cho.

T.

Âu-châu điện-tín

(Indopacifi)

Ngày 3 Mai 1925

Cái lệ làm việc tám giờ ở nước Anh

Hạ nghị viện nước Anh phản đối việc đặt lệ tại các nhà công nghệ làm việc mỗi ngày tám giờ theo như giao ước Washington.

Cuộc hội nghị khảo cổ quốc-tế

Cuộc hội nghị khảo cổ quốc tế đã khai nghị ở Tripoli.

(Cavite)

Mỏ vàng ở Tây-bá-lợi-á

Moscou, 30 Avril. — Chánh-phủ Xô-viết kỳ hẹn giaoước với công-ty British Gold Fields Corporation, một hạn năm chục năm về việc thu lợi các mỏ vàng ở Tây-bá-lợi-á, thực là nhượng bộ nhiều lắm.

Bệnh đậu mùa ở Hoa-kỳ

Washington. — Nhân-dân ở Washington vẫn xô nhau đi tiêm đậu, để phòng cho khỏi mắc bệnh đậu mùa.

Tin Trung-hoa

Tin ở Bắc-kinh

Hội-đồng lập pháp và tạm thời nghị-viện làm việc từ ngày 1er Mai.

Các đốc-quân đòi tiền lương vào trong các khoản tiền về giao-ước Trung-Pháp.

Trương-tác-Lâm và Phùng-ngọc-Tường mỗi ngày gặng nhau mãi lên, xem vậy có lẽ nay mai sẽ đánh nhau.

Phùng-ngọc-Tường cùng với Quốc-dân Đảng lập các báo quá-khích để tán trợ cái chánh sách hòa hiếu với Karakhan.

(Indopacifi)

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô-bội-Phu ở Nhạc-châu bị đau, các bộ hạ cũ ở Hồ-bắc đều đến hỏi thăm. Có tin Ngô sắp đời sang ở Nam-sơn.

Có người hỏi cái chí hướng sau này của Ngô thế nào. Ngô có đáp lại rằng : Ta đã là người Trung-hoa, thì ta phải mang cái trách nhiệm cứu quốc. Nhưng cứu quốc không hợp pháp, không hợp thời thì lại làm hại cho nước mà thôi. Cái tình thế Trung-quốc bây giờ đã thành như đời chiến quốc xưa kia, không dẫn loạn lỏ tan nát ra thì không có phép nào thu-thập được. Cái chí ta cũng chẳng có điều chi cao xa, ta chỉ muốn ta phải là một người dân hữu dụng ở Trung-quốc là mà thôi. Sau này ta cũng sẽ mong đem cái chí ấy làm việc cho nước mà thôi. Nhưng không như ngày trước cứ mong phải có chính quyền ở trong tay mới làm được, miễn là cái sức mình làm được thế nào phải làm cho tới mục đích để hết cái nghĩa vụ một người dân đối với nước mà thôi.

Truy tặng Đàm-hiệu-Minh

Đàm-hiệu-Minh nguyên đốc-quân ở Quảng-tây bị đưa đẩy tới bắn chết ở Thượng-hải bữa nọ, thì nay chính phủ chấp-chính hạ lệnh truy tặng hàm lục-quân thượng-tướng.

Khai phóng cung điện nhà Mãn-thanh

Hội-đồng ủy-viên về việc coi xét các cung điện nhà Mãn-thanh đã khai phóng một bộ phận cung-điện cho ai cũng được vào xem. Có đặt ra điều lệ, mỗi tuần lễ cứ ngày thứ bảy và ngày chủ nhật thì cho công chúng vào xem, mỗi người vào xem phải nộp một đồng. Những bộ phận đã khai phóng như sau này : Kiền-thanh cung. Chiêu nhân điện, Hoằng đức điện, Mục-cần điện, Phê-hán-xứ, Nội-tấu-sự-phòng, Nam thư phòng, Kinh sự phòng, Thượng thư phòng, Đoan ngưng điện, Bảo tiền khố, Giáo-thái điện, và mấy nơi khác nữa.

Việc đổi biến đổi, thực cũng khôn lường, ngờ đâu những nơi cung điện thâm-nghiêm là cái của phú quí riêng có của một hoàng gia, bấy lâu vẫn coi là thần thánh không ai dám xâm phạm, mà nay trở thành nơi vui chung cho công chúng. Như vậy thì cái mệnh vận để chế quả không thể còn được ở đời này nữa ru ?

BA NGƯỜI BỊ CHẾT NGẠT VÌ HƠI CỐNG Ở IVRY SUR SEINE

Tháng trước đây ở Ivry sur Seine (Pháp) có xảy ra một việc chết ngạt cũng lạ.

Số là có hai người khách vào cửa hàng kia uống rượu, chủ quán rót rượu cho khách ngồi uống ở một cái bàn, ra ngoài được một lát lại quay vào, thì thấy hai ông khách chết gục trên bàn lúc nào không biết. Trông ở chân bàn lại thấy một con chó con cũng chết.

Cả quán vội đón ông lang đến thì cứu được cả hai người khách cùng con chó.

Một lát nữa lại thấy tin một bà lão ở nhà trong, năm nay 90 tuổi cũng gục xuống chết như thế.

Sau sở vệ-sinh đến khám nghiệm thì mới biết là vì những ống máy cho nước bắn chảy xuống cống thành phố bị hở nhiều lắm, hơi độc trong cống bốc lên, nên mấy người ấy ngủ, thấy bị ngạt.

LẤY CƠ-THỂ CỦA MỘT NGƯỜI CHẾT ĐỂ TIẾP CHO MỘT NGƯỜI SỐNG

Bác-sĩ Lefort ở Lille mới thí nghiệm cứa bệnh một cách rất hạo.

Cuối tháng mars mới rồi, một người Ba lan tên là Pavroski bị xỉ-hơi, mấy thầy thuốc liền mổ người ấy, lấy một cái hạch ở cổ, rồi đi ô tô đem về nhà thương Lille vì ở đây có một đứa bé lên 5 tuổi bị đau nặng, cần có tìm được một cái hạch ở cổ mà tiếp vào cho nó mới có cơ cứu được mà thôi. Vì vậy bác-sĩ Lefort được tin có tội-nhân sắp bị xử tử, có xin phép quan tòa mượn cái hạch cổ của tội-nhân, để cứu cho đứa bé ấy. Hạch tiếp xong, bệnh đỡ dần, may ra có cơ cứu được.

Tin Nam-kỳ

SAIGON

Quan Thống-đốc đi kinh-lược

Quan Thống-đốc Cognacq ngày mai sẽ đi kinh lược tại tỉnh Bắc-liêu và Cà-mau để xét về các vấn-đề khai khẩn và mở-mang kinh-tế cho các hạt ấy.

Vô-tuyến Indopacifi

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Làng tôi ở về địa-hạt Thái-nguyên, có mấy khu đất bỏ hoang vô chủ hiện có một người làng bên cạnh đến chiếm nhận. Xin ngài làm ơn bảo cho tôi biết nay làng chúng tôi có thể đem thưa tại tòa án để đuổi người ấy đi không.

TRẢ LỜI. — Không, vì đất bỏ hoang vô chủ ấy là đất của chính-phủ Bảo-hộ Bắc-kỳ mà làng ông chỉ được coi giữ mà thôi. Vậy chỉ quan Thống-sứ mới có quyền trục xuất người chiếm nhận đó thôi.

Vậy ông phải đem việc ấy thưa tại quan Công-sứ tỉnh.

VĂN UYỂN

Hỏi giăng Trung-thu

Ước hỏi đi giăng đứng nẻo xa,
Lại gần cho rõ mặt đôi ta.
Ngoài tròn khuôn mực trong không vết,
Gương tỏ trong xanh bóng chẳng lòa.
Thấp thoáng cung nga phô vẻ ngọc,
Phất phơ màu quế giãi màu hoa.
Đêm thanh mặt mặt cho ai biết,
Đứng giữa thu ba tuổi mới già.

Hoa-mận, Hà-mai-Anh.

Vịnh cái « cưa »

Tấm thân mảnh khảnh được bao hơi,
Mà dám nhe răng đứng cỗ đời.
Sẻ mấy gan lim chẳng chưa chán,
Muốn cùng thiên-hạ kéo co chơi.

Vịnh cái « cân »

Xử đoán công minh bậc đại tài,
Việc đời bao quản nặng hai vai.
Khắp trong thế giới người đều phục,
Chẳng vị ai mà chẳng nể ai.

Hoa-Lang

LỜI ĐÀN BÀ

Trị gia-thiên

Trị gia, ngày xưa dạy sự cần kiệm làm đầu, người đã có tính cần kiệm thì nghèo cũng có thể trở nên giàu có đặng. Vì siêng năng làm công việc mới có mà tiêu dùng, khéo tính tằm giữ gìn làm một ngày mà ăn tiêu đặng đôi ba bữa, làm một năm mà ăn tiêu đôi ba năm, chớ tay vô miệng lắm, là bọn hạ-tiện, không tư tưởng trí thức, đời nào cho có của thừa. Mà người có tài năng sáng suốt, hay kinh dinh lại hay xài phí lắm mọi tiêu mười thời cũng đến sơ thiết hại vậy, cho nên khi nào chẳng cần với chữ kiệm cũng đi cặp với nhau, có cần kiệm trị gia mới nổi. Song hai chữ ấy hình như người đời đọc đã nhàm mồm, ai ai cũng biết, thành ra nói việc trị gia mà chỉ nói hai chữ cần kiệm, thời họ nghe cũng chẳng lấy làm điều nữa, vì ngày nay đường kiến văn đã rộng rãi, sự tiến hóa của xã-hội đã mở mang nhiều, những người đã có cái tịnh hiếu kỳ, nghĩ rằng công việc nhà cũng chẳng có chi là trọng yếu cho lắm, thường muốn mình được bình quyền với bọn đàn-ông, tất thì thờ nhiều công việc hay hơn lớn, không bỏ ít rằng công việc trong gia-đình chính là phần trọng yếu đó rồi, mà sự bình quyền đợi phải yêu cầu ở đâu cho xa xôi ; hễ làm đặng trọn vẹn cái chức-vụ mình, tức là bình-quyền đó.

Sách có câu : « Nhà có bà vợ hiền, cũng như ở nước có ông lương-tướng ».

Lại có câu : « Hiền phụ tạo gia », có phải chức vụ tầm thường đâu.

Người xưa cũng đã sẵn lòng tôn cái địa-vị người đàn bà như vậy, cho sự làm không nỗi mà sẽ bị chê cười cho, đó lại là một điều quan hệ hết sức.

Trên kia đã nói, phép trị gia lấy chữ cần kiệm làm phương châm là đủ rồi, nhưng vì đối với đời nay, thời còn ở về cái phạm-vi nhỏ hẹp, nên nhơn cái cuộc dân trí khai thông, mà họ bàn cách trị gia ba-lan ra nhiều việc, song dù thế nào cũng phải lấy chữ kiệm làm đầu, vậy xin lược dịch mấy câu « Trị-gia » trong thiên « Tân-gia-đình », khác nhau là thế nào, nguyên khi xưa con cái đã thành gia-thất, nhưng còn quyền ở cha mẹ quản-lý cho, tuy không đặng quyền tự do, song cũng ít gặp sự nguy-hiểm, nay có vợ có chồng rồi thời phải biết lập một cần nghiệp riêng của mình, cái đó cũng có người muốn, song phần nhiều lại tinh cảnh bắt buộc, không ưng cũng chẳng đặng, vì những kẻ làm công làm việc thường đi xa nhà xa cửa, thời chỉ có vợ chồng chả trương với nhau, chớ cha mẹ nào mà theo, ấy cái hiện tượng của sự độc lập đã tỏ bày trước mặt như vậy, thời cách giáo-dục phải nên theo đó mà châm chước thêm cho hợp phép, trước hết phải nói cái chức vụ trong gia-đình trọng yếu ra làm sao, có quan hệ cuộc ảnh hưởng gián tiếp giữa xã hội là thế nào, để cho bạn quần thoa nghiên cứu, mà lợi dụng cho công việc, cũng có bổ-ích vậy.

Điều thứ nhứt : có quản về điều giáo-dục, những khi người đàn bà có thai sẵn, phải biết cách vệ-sinh, con cái mới mạnh dạn, tư cách bẻ mẹ phải từ hòa đoan trang, để luyện tập tinh thần cho trẻ con, đem điều thường thức mà chỉ về lẫn lẫn, đứa trẻ con bắt đầu khai tâm ở trường gia đình trước hết, vậy nên công-phu giáo-dục liệu lấy mà thi-hành

Điều thứ hai : Thuộc về tài-chính. Biết chứa để giữ gìn tiền bạc không hao thất, tiêu pha cho chừng đỗi, chẳng đến nỗi bần tăng, sổ sách biên chép phân minh, trù liệu kinh dinh khỏi đến thiếu, dầu đọc kinh-tế cũng chẳng qua đường ấy mà thôi.

Các điều tạp vụ như là tiếp đãi tân khách, khánh điếu vãng lai, khi trần thiết trong nhà cửa, bố trí khoản khoát sạch sẽ, thức ăn thức mặc trong bông tiêm tất, việc gì đều có trải qua con mắt một lượt, học là sẵn sàng cho đáo vậy. Lấy đó mà suy, đủ biết chức nội trợ là gia có khác gì đấng nam-tử đương giao-tế mấy chút đâu, cho nên những người đàn bà làm nết tròn phận thời đặng bình quyền, có quyền mới làm nổi việc, có làm nổi việc thì mới có quyền, song hai cuộc bình quyền đây, nghĩa là :

Chức vụ của người đàn-bà làm về việc trong nhà, cũng như người đàn ô ở làm chức-vụ ở ngoài vậy, vì người đàn ông làm ra cũng trông lợi cho nhà cả, con là con chung, nên là của chung, chớ nghĩ họ làm ra nhiều mà mình yên ổt làm không đặng mấy nỗi, dầu không làm, mà có phần giữ gìn, cha chồng công vợ, có mình nợ mới đỡ lo hộ, trong, nếu không thì đàn ông lại phải làm lấy công việc đàn-bà, chẳng cũng hỏ thẹn hèn-hạ lắm ru.

Nói tóm lại : thời phép trị-gia, là có đủ sức người đàn ông và người đàn-bà mới nên, song cái vấn-đề này, chỉ nói về người đàn bà, là do việc gia-đình chỉ tay người đàn bà trước : sẽ lời vì : người đàn-bà như con ong chúa, chỉ ngồi yên một chỗ, mà kỳ thiệt phải có tài năng điều-độ, mới lãnh cái trách-nhiệm ấy nổi.

Đạm-phương nữ sử.

Tự do diễn đàn

Tiếng nói và chữ viết có quan-hệ đến sự tiến-hóa của một nước thế nào?

Kể từ khi tạo thiên lập địa sinh ra có muôn vật lại sinh ra các giống người, cũng khéo thay, giống người nào sinh ra ở nước nào, ở khu vực nào thì lại có riêng một thứ tiếng nói để nói năng giao-tiếp với nhau. Xem như các loài vật cũng vậy, giống nào cũng có riêng một thứ tiếng kêu của giống ấy, không có phải xem hình dáng, chỉ nghe tiếng cũng có thể biết được giống nọ với giống kia. Nhưng loài vật thì chỉ có tiếng kêu khác nhau mà thôi, loài người thì lâu dần khôn biết lẽn, tiếng nói thế nào thì lại đặt ra một lối chữ riêng, để biên chép những sự đáng ghi nhớ, để thông tin tức cho nhau, và để truyền bá những sự văn-minh học thuật của người trước đã sáng tạo được cho người đời sau.

Trước kia duy chỉ người nước nào thì mới hiểu được tiếng nói nước ấy và xem hiểu được lối chữ viết của nước ấy mà thôi. Song không mấy thế, nước nọ tất nhiên phải tiếp giáp với nước kia, đã tiếp giáp với nhau thì sự đi lại giao-thiệp cũng một ngày một rộng hiểu, rồi nghe đến tiếng nói của nhau cũng quen mà hiểu sang tiếng của nước mình được, đến như chữ viết thì đại-khái cũng giống như thế.

Thoạt tiên, tiếng nước mình và chữ nước mình mới chỉ dùng trong nước mình với nhau thì cũng còn chật hẹp, đến khi đã giao-thiệp với các nước lân cận thì thường lại thu góp được những tiếng của nước mà bổ-phụ vào tiếng của nước mình, thành thử tiếng của nước mình thêm giàu mãi ra. Nếu tiếng nói đã dồi-dào thì văn-chương càng phấn-khởi, rồi nảy nở ra những thi nhân đặc-sắc, lời nghị-luận hùng-hồn, triết-lý thâm-trầm, trước-thuật sáng-láng, trong một nước mà đã có những người có tư-cách như thế thì đã thành một nước văn-hiến. Trong nước thì kể từ bậc thượng-lưu cho đến người thường-dân trí-thức càng ngày càng mở-mang, sự canh-nông, công-nghệ, thương-mại còn gì mà không tiến bộ, tạo thành một nước văn-minh. Bấy giờ những nước gần với nước văn-minh ấy còn giữ-mãn hẹn yếu hèn đến muốn học cái văn-minh phong-hóa ấy, thì tất nhiên phải học cái tiếng nói và lối chữ viết của nước văn-minh ấy, chẳng bao lâu mà cái tiếng nói và lối chữ ấy lan khắp ra cả hoàn-cầu mà không bao giờ thất lạc nữa. Xem như nước Anh bây giờ là một nước trong các nước văn-minh nhất thế-giới, cho nên tiếng nói và thứ chữ của nước Anh đã công-nhận mà dùng biên chép các sổ sách trong hội Vạn-quốc, như thế thì không nước nào đã được dự vào hội Vạn-quốc mà không biết tiếng nói và chữ của nước Anh, lại đến những sự buôn bán và công-nghệ ở các nước có giao-thiệp nhiều với các nước ngoài cũng phần nhiều phải biên-chép chữ Anh cả. Thử nữa đến nước Pháp là nước bảo-hộ ta cũng vì có cái văn-minh đặc-sắc mà tiếng Pháp và chữ Pháp cũng lan khắp cả hoàn-cầu. Không những là những dân thuộc-địa và dân bảo-hộ của nước Pháp học tiếng nói và chữ Pháp mà thôi đâu, nước nào muốn học cái văn-minh của nước Pháp để hấp thụ lấy phong-hóa, kỹ-nghệ, văn-chương khoa học rất chắc chắn ở đời bây giờ.

Trong người lại ngẫm đến ta, nước ta đã là một nước có hơn bốn nghìn năm, giới cũng phú cho một thứ tiếng có đặc-biệt, duy có thứ chữ viết thì trước kia vẫn theo lối chữ của Tàu, thật là đầu ngô mình sở, cũng là vì trong mấy nghìn năm dân nước ta vẫn hấp thụ cái văn-hóa của Tàu, mà học nhờ về mặt, lấy đạo đức luân-lý của đạo Khổng mà sinh-tồn. Nhưng tuy thế thì chữ của Tàu mà ta học thì thì ta lại đọc ra một thứ tiếng của ta, nếu những bậc cao-minh trong nước đời bấy giờ biết suy xét mà đặt ra riêng một thứ chữ của nước mình thì mới thật hoàn-toàn. Tuy cũng có một thứ chữ nôm, nhưng lối chữ viết khó nhận mà thiếu nhiều không đủ dùng những chữ thông thường, khi viết thì chữ nọ cả thành chữ kia, khi đọc và xem thành ra sai nghĩa. Bởi vậy chữ nôm của ta trước chỉ dùng ở chốn buồng-thêu cho những người ít chữ nho mà thôi, chứ nhà-nước không công nhận để dùng vào việc tế cử và thông dụng cả toàn-thể quốc-dân, những người trí-thức cũng không mấy người dùng đến mà cho là: « nôm-na cha mách quê ». Nước ta trước cũng vì nhẽ có tiếng không có chữ mà thành thử sự học khó phổ-cập đến cả quốc dân thì còn mong gì chóng nỗi lên cho được văn-minh lân tiến được.

May thay, thời đại xoay vần, cơ giới thay đổi, nước ta đang ở thời-kỳ bế-quan tỏa cảng thì có nước Pháp sang bảo-hộ, đem văn-minh tân-tiến bên Thái-tây để truyền bá cho dân ta tới tức là phải đem chữ Pháp và tiếng Pháp mà dạy ta từ đó. Nhưng mỗi lúc một khác, người Nam ta mỗi ngày trí lại càng mở mang, dẫu ban đầu cũng còn là học nhờ viết mượn, rồi trong một thời-gian ngắn nữa đã lập thành ra được một thứ chữ là chữ quốc-ngữ của ta đang thịnh-hành ở khắp nước ta bây giờ vậy. Song đã trải bao gian-lao chật vật mới có ngày nay cũng là nhờ có những người có tâm huyết hết lòng chú trọng đến thứ chữ của nước nhà để sau này nước ta cũng nhờ có thứ chữ ấy mà trở nên nước văn-hóa mà theo chân nỗi gót cùng người. Hiện bây giờ nhờ có chữ quốc-ngữ mà trong Nam ngoài Bắc đã ra đời được bao nhiêu thứ nhật-báo và tạp-chí để truyền-bá sự văn-chương học thuật cho quốc-dân, nào học-báo, nông-báo đều đã có cả và xuất hiện dần dần. Lại biết bao nhiêu là sách giáo-khoa như lịch sử, luân-lý, cách-trí, toán-pháp, địa-dư xuất-bản cũng sắp xuất bản rất có ích về đường giáo dục cho nước nhà. Các tiểu-thuyết, văn-từ, kịch-bản, chuyện giải trí đều có rất nhiều để giáp-công trí thức càng ngày càng rộng. Bây giờ lại đương có một hội-đồng đứng ra cùng để soạn một quyển từ-vị bằng tiếng Việt-Nam cho quốc-dân dùng để trong khi nói khi viết cho khỏi sai nhầm thì thực là một cái nền vững vàng cho thứ tiếng của nước nhà. Bến như các bậc học thì từ cao-đẳng cho đến sơ-đẳng đều có luyện-tập về quốc-văn cả. Như bậc sơ-đẳng ngày nay lại mới có nghị định của quan Toàn quyền năm ngoái đặt ra một thứ văn-bằng gọi là bằng « Bản-xứ sơ-học yếu-lược, để thi chọn lấy những học-trò ba lớp dưới học sơ-học đã đủ tư cách học về quốc-văn, bởi thế cho nên các môn học ở ba lớp ấy đều cho dạy bằng tiếng bản-xứ cả. Mong rằng các ông có trách nhiệm dạy những lớp ấy đều có lòng chú trọng mà chuyên chủ về nghị-định ấy để sớm sáng mà dạy những bài bằng quốc-văn cho nên coi như tế ngọ tế ngật vậy.

Nhưng tôi xem ra lối đặt câu, lối viết văn quốc-ngữ chưa có chuẩn đích, mức ao rằng sau này sẽ có nhiều quyển mẹo dạy làm quốc-văn xuất-hiện ra để làm bài luận mà dạy những người mới luyện-tập học hành cho có thể cách, không bông lông bao lao như buổi bấy giờ. Sau này thứ chữ viết mà tiếng nói của nước nhà càng dần thịnh mãi lên tức là có ảnh hưởng đến sự văn-minh tài-giỏi của nước ta vậy. Nếu nước đã văn-minh thì tiếng nói và chữ viết sẽ có công dụng với các nước khác ở trên hoàn-cầu, cũng như các thứ chữ mà tiếng nói của các nước văn-minh bên Âu-Mỹ đương thịnh-hành lại dụng với các nước ở trên thế-giới ngày nay vậy.

Ngọc-hồ, Trần-viết-Bảo.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 27 độ
15 giờ 29 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ.	14	50
— nhì, —	13	80
— ba, —	12	99
Thóc hạng nhất, —	9	10
Bắp ngô —	10	10

Giá bạc. — Kể từ ngày 5 Mai 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 75.

Hội-đồng chính-phủ. — Đến ngày 24 mai này Hội-đồng chính phủ sẽ họp kỳ thường trực do quan quyền Toàn-quyền Monguillot chủ tọa. Các vấn đề xét trong kỳ hội-đồng ấy phần nhiều là việc tài chính.

Tin đường sá. — Đường lên Lạng-sơn, từ kilomètre 79 đến Lạng-mẹt có đoạn không lát đá, bị lầy vì mấy trận mưa vừa rồi, nên khó đi lắm. Con đường hàng tỉnh số 13 từ bến Cửa-đan đến An-châu có nhiều đoạn đi rất nguy hiểm.

Bầu-cử hội-viên thành-phố. — Vì kỳ báo-cử ngày 3 Mai mới rồi còn thiếu hai ông hội-viên Pháp và bốn ông hội-viên Nam chưa bầu xong, vậy để chủ-nhật 10 Mai 1925 lại phải bầu lại.

Việc đầu phiếu tại tòa Đốc-lý bắt đầu từ 7 giờ đến 16 giờ thì mở phiếu.

Quan Đốc-lý Hanoi
ký tên Eckert

Tại phủ Toàn-quyền. Chiều thứ bảy vừa rồi quan Toàn quyền Monguillot đã tiếp các hội-viên phòng Thương-mại Hanoi do ông phó hội-trưởng Perroud giới thiệu. Chiều mồng 8 rày thì ngài tiếp hội-đồng trị-sự hội Khai trí tiến-đức.

Gửi mandat đi Straits Settlements và các xứ Malais. — Kể từ ngày 1er juillet trở đi ở Đông-pháp và các xứ Malais (États Malais Fédérés) có thể gửi bưu-chính ngân-phiếu (mandat-poste) lẫn cho nhau được, mà phải qua bưu-cục xứ Straits Settlements.

Các thể lệ về việc gửi các ngân-phiếu sang các xứ Malais cũng y như thể lệ gửi sang Straits Settlements xưa nay.

Nhưng có một điều nên biết là bưu cục ở Straits Settlements mỗi lần chuyển tiền hộ như thế, sẽ tính thêm một khoản tiền phụ là 1/2 o/o một trăm thì lấy một nửa phân) để mua mandat mới mà gửi sang xứ Malais.

Gạo vẫn kém quá! — Cái nông-nỗi dân thành phố ta bị ăn gạo kém trong tỉ bao nay đã trông phân-nàn, và dư luận cũng liếp-tục tỏ bày một cách rất thống-thiết, ai nấy cũng mong mỏi cho gạo được mỗi ngày mỗi hạ, thế mà tới nay giá gạo vẫn chưa thấy giảm đi được chút nào cả, tui thật là một sự ngạy-kịch cho nhân dân trong toàn phố ta lắm.

Tòa Thượng-thẩm. - Sáng hôm nay tòa Thượng-t ẩm đã xử những việc sau này:

Rượu lậu. – Sở Thương-chính về làng Ng-viết-Trung khám bắt được 2 thùng tôn rượu ở ruộng của tên ấy. Tòa án Trường trị Hano phạt 500 quan. Tòa Thượng-thẩm y án.

Án cấp đồng-hồ. — Trần-văn-Hòe bị tuyên án cấp một cái đồng-hồ quả-quít đang giá 300 quan bị tòa án Trung-trị Cao-bằng p.ạt 1 tháng tù được tòa Thượng-thẩm tha vì xét không đủ chứng cớ.

Bán sữa pha nước. — Vì có lệnh sở Cảm, linh cảnh sát đi tuần gặp Vũ-Nhạc làm công cho Trần-khắc-Kỷ (quỏi bò vắt sữa tươi bán) đem sữa đi bán, hỏ nghi đưa về sở Cảm lấy một ít khám xét thì thấy có pha nước lã. Tòa phạt Vũ-Nạc 3 tháng tù án treo và bắt phải thuê đăng án phạt vào các báo Tây và Nam ở trong xứ Bắk-kỳ. Tòa Thượng-thẩm y án nhưng không cho Vũ-Nhạc được hưởng án treo.

NHÀ MUỐN BÁN

Muốn bán một cái nhà kiểu tây giá 3.500 $ 00.

Ai muốn mua xin mời lại số nhà 24, phố Hàng Trống, Hanoi, nói truyện.

Nhà máy điện

QUẠT MÁY MARELLI

Quạt plafond kiểu lớn. . . 860 f. 00
Quạt plafond kiểu nhỏ. . . 730 f. 00

Cả tiền công đặt

Mau mau, kẻo hết!!! – Cuộc đánh số lập đài kỷ niệm các chiến sĩ trận vong trước định mở số vào ngày 1er Mai này, nhưng vì hãy còn một ít vé của mấy tỉnh xa chưa bán hết mới gửi về giả, thì hội-đồng coi việc đánh số nay định hoãn lại đến 20 Mai này thì mới mở số. Số thứ nhất được 10 000 $ 00.

Ở tại bản-báo cũng còn bán vé, giá mỗi vé 1 $ 00. Gửi đi các tỉnh xin đính thêm tiền cước thư-phải-lại (Recommandé). Vậy các ngài nên mua mau, kẻo hết.

Bán một cái ô-tô Citroïen, 2 chỗ ngồi, còn tốt lắm giá 850 đồng. Hỏi tại 49, phố hàng Ngang Hanoi.

HIỆU BÁO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Cái nạn xe hỏa. Đêm hôm kia, ở đường xe hỏa xuống Phả-lại có một người đeo bà bị chết gục. Quan sở tại đi xét duyên cớ vì đâu. Cứ như những người làm ở tọa máy chuyến xe lửa ấy thì trong khi đi đường không thấy sự gì lạ cả.

Ăn cắp lối mới. — Ở Hà-thành dạo gần đây mới sinh ra một bọn ăn cắp trẻ con chỉ đi dập của kinh ăn cắp. Sang hôm nay một hàng thợ may vừa bị chúng nó đập kính tủ cửa hàng lấy mất mấy lọ nước hoa và cravate. Nghe đâu bọn này trước ở Hai-phong mới lên thì phải.

Mất giấy bạc.— M. Võ-văn-Châu, thư ký phủ Toàn quyền, trình rằng không biết ai lấy mất một cái giấy 20$.

RẠP CHỚP BÓNG PHỐ HÀNG BUỒM

FAMILY-CINÉMA — HANOI

Tuần lễ chiếu bóng rất đặc biệt!!!
Từ tối thứ bảy đến tối sau 1er Mai 1925
Mỗi ngày hai buổi chớp

CHIẾU ĐẠI PHIM ANH TÀU

chuyện tàu

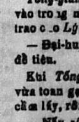
AI-TÌNH VÀ PHÉP CÔNG-CHÍNH

« Amour & Justice »

Phim anh này của một hãng phim Tàu ở Thượng-hải làm ra chụp tại nước Tàu — sẽ thấy vai nữ đóng tròn, toàn là người Tàu cả.

Phim Tàu của hội làm ảnh Tàu lần này mới chiếu ở Đông-pháp này là lần thứ nhất.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ: 0$90

Phi thân loạn. — Hồi 8 giờ ngày 4 Mai, người ta thấy một cái xác đứa bé con chừng 1 tuổi vứt ở bờ sông Nhị-hà, gần chân cầu Doumer. Khám không có thương tích gì thì đã cho đưa vào nhà xác.

Cũng ngày hôm ấy, hồi 8 giờ tối, người ta lại thấy một cái xác đứa bé con gái chừng 6 tháng vứt ở địa-phận làng Hòa mã (bộ Bát). Khám không có thương-tích gì đã cho mang vào nhà xác.

Mất xe đạp. – M. Ng-v-Chi, số 43 phố Cửa-nam trình rằng không biết ai lấy mất một cái xe đạp giá 45 đồng.

Mất va li. — M. Lý seng-Bae, số 42 phố hàng Bè, trình rằng mất một cái va-li trong có đựng các đồ đạc giá đáng 108 đồng.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc bảo-cử. — Như lời bản báo đã đăng ngày hôm qua, số 4 ông hội-viên thành-phố mới tháng cử có ba thì đến ngày 10 Mai này lại phải công-cử thêm một ông còn khuyết. Nghe chừng kỳ tái-cử này cũng kịch-liệt lắm, bởi mới biết tin MM. Cao-Viện, Ng-thừa-Đạt, Đoàn-khắc-Long và 5 ông nữa chưa rõ tên muốn ra ứng-cử.

Đã có người nhận. - Đứa con gái Khách tên là thị Nhâm, tức Tai-Kiou 11 tuổi ở Hongay lạc về Haiphong từ ngày 28 avril trước thì nay sở Cẩm đã giao trả cha nhỏi nó là Ung-đ Pao, 37 tuổi, làm công cho sở t an Hongay.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Kính cáo các ông ngài có quyền đi bầu cử

Sự kết quả cuộc bảo-cử Hội-viên thành phố ngày 3 Mai mới rồi, phần tôi được ngoài 60 phiếu bầu, là do những phiếu của các thân bằng cùng các nhà bảo-làm bầu cho, tôi lấy làm cảm tạ vô cùng.

Nguyên trước chúng tôi định ra ứng cử bốn người đứng một sổ, là ông cai Long, ông Lịch, ông Khang, chúng tôi, sau trong số người ra ứng cử có ông Bưởi, ông Thu xin thôi, là có ý nhường cho chúng tôi hai người để thành sự cạnh tranh thường tình đi, đồng ý lấy, phần chúng tôi cũng hai ông xin rút đơn ra để nhường cho tôi và ông Khang.

Tôi thiển nghĩ mình ở thành-phố đã lâu cũng muốn nhận một dân trách, nên không dám quản ngại gì ra ứng cử, nhưng sau vì sự làm ăn bắt buộc, tôi k ông hợp lệ là vì tôi hiện đương làm việc thầu-khoán cho thành-phố, nhưng sự đi lỗ, hòn tôi không đ n có động gì, giá không tôi cũng đã x n sẵn lòng giả tâm thu xếp như những các ông khác, với các bạ con trong thành có quyền đi bầu, cho được trúng cách.

Vài lời thổ-thiển, xin cảm tạ các ngài đã có yêu vì tình mà bỏ phiếu bầu cho ngoài 60 phiếu.

Bỏ-hữu-Thác dit Cai-Ba
Entrepreneur de la Ville Haiphong

Số 182

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đại viện-trưởng có cái đạo-thuật lạ thường, khiến ai cũng phải kinh-sợ. Số là mỗi khi có việc quân-cơ khẩn-cấp mà phải mang thư phi báo nơi nào, cứ đem hai cái giáp-mã buộc ở trên đài làm phép thần-hành thì một ngày có thể đi được năm trăm dặm, mà đem bốn cái giáp-mã buộc ở trên đài thì một ngày có thể đi được sáu trăm dặm, bởi vậy người ta vẫn gọi là *Thần-hành thái-bảo*.

Hãy giờ *Đại tôn* và *Tống-giang* cùng nhau chuyện-trò rất là vui vẻ. Hai người ngồi ở trên lầu, gọi chủ quán dọn các đồ thực-phẩm để uống rượu. *Tống-giang* thuật chuyện trong khi đi đường được gặp các bậc hảo-hán nọ nọ thế nào, *Đại tôn* nghe nói, lọ giải bấy tâm-phúc, đem hết những việc mình cùng *Ngô-học-cứu* đi lại từ xưa đến nay kể lể cho *Tống-giang* nghe.

Câu chuyện đang mặn-mà, vừa uống mấy chén rượu thì bỗng nghe dưới lầu có tiếng huyên náo. Người bán hàng lật-đật chạy lên trên lầu nói với *Đại-tôn* rằng:

— Người này từ-phi về địa-phận trưởng thì chẳng ai nói nổi, bất đắc dĩ cầm phiến viện-trưởng đến phân-giải cho.

Đại-tôn hỏi rằng:

— Ai làm huyện-nào ở dưới lầu thế?

Người bán hàng nói:

— Cái người mới khi vẫn công đi với viện-trưởng tên gọi *Lý thiết-ngưu* đó. Đang ở dưới lầu tìm chủ-nhân để vay tiền.

Đại-tôn cười mà bảo rằng:

— Nó lại gây sự ở dưới ấy rồi, thế mà ta cứ tưởng là người nào.

Đại tôn lại nói với *Tống-giang* rằng:

— Đại-huynh cứ ngồi đây một chốt, để tôi xuống gọi hắn lên.

Đại-tôn đứng dậy đi xuống một lúc thì thấy đưa một anh chàng đen-trầm trũi-trụi ở dưới lầu lên, *Tống-giang* trông thấy, giật mình kinh-sợ mà hỏi rằng:

— Dám hỏi viện-trưởng! Bác này là ai thế?

Đại-tôn nói:

— Người này là một tên ngục-tốt tâm phúc của tôi, tên gọi *Lý-quỳ*, quê ở làng *Bích trượng*, huyện *Nghi-thủy*, thuộc phủ *Nghi châu* biệt hiệu là *Hắc-toàn phong Lý qui*. Người trong làng hắn đều gọi hắn là *Lý-thiết-ngưu*. Vì đánh chết người, nên phải đi trốn, dẫu đã gặp kỳ ân-xá, nhưng vẫn lưu-tạc ở đất *Giang-châu* này, không về đến làng. Hắn có tính say rượu xấu lắm, ai cũng khiếp sợ. Hắn thường hay dùng hai lưỡi búa, lại biết ngoa-cước quyền, hiện nay vẫn đang giữ việc tại trong ngục.

Lý qui ngảnh trông *Tống-giang*, rồi bảo *Đại-tôn* rằng:

— Đại-huynh ơi! Anh chàng mặt đen này là ai đây?

Đại tôn nhìn *Tống-giang*, rồi cười mà bảo rằng:

— Ông *Tống* áp-tư ơi! Ông xem người này có quả là một người thô-mãng, không còn biết gì thế-diện chút nào.

Lý-qui nói:

— Tôi hãy hỏi đại-huynh thế nào là thô-mãng?

Đại-tôn nói:

— Sao nhà ngươi không hỏi « *Vị quan-nhân này là ai?* », có phải lịch-sự không. Lại hỏi « *Anh chàng mặt đen này là ai đây?* », thế thì không phải thô-mãng là gì! Ta hãy nói cho mà ngươi biết. Đại-huynh đây tức là một tay nghĩa sĩ mà mọi khi nhà-ngươ. vẫn muốn tìm đến đó.

Lý qui nói:

— Có phải *Sn-đó ig Cập thời-vũ Hắc Tống-giang* đó không?

Đại tôn quát mắng rằng:

— Sao nhà ngươi nói-năng sỗ-sàng như thế, không biết ý tứ chi cả. Muốn tốt thì mau mau mà sụp lạy đi!

Lý-qui nói:

— Thật quả là ông *Tống-công minh* thì tôi mới chịu lạy, nếu người ở đây thì tôi có lạy cái gì! Ông tiết-cấp ơi! Ông chớ lừa cho tôi lạy để mà ông cười.

Tống-giang liền nói:

— Cảnh tôi là *Sn-đông Hắc Tống-giang* đây!

Lý-qui vỗ tay mà reo lên rằng:

— Cha tôi đây! Sao không nói ngay để khiến *Thiết-ngưu* này được vui mừng.

Nói xong, cúi đầu sụp lạy. *Tống-giang* vội-vàng đáp lễ lại mà rằng:

— Xin mời tráng-sĩ ngồi.

Đại-tôn bảo *Lý-qui* rằng:

— Nhà-ngươi đến ngồi ở bàn ta này mà uống rượu.

Lý qui nói:

— Uống những cái ca con nhỏ lấy làm gì cho phiền, gọi nhà hàng đem cho cái lớn ra đây!

Tống-giang lại bỏi rằng:

— Vừa rồi tráng-sĩ vì việc gì mà nỗi giận ở dưới lầu như thế?

Lý-qui nói:

— Tôi có một đỉnh bạc lớn, đã cầm lấy mười lạng bạc nhỏ. Tôi hỏi người chủ quán đây vay mười lạng bạc nhỏ, định chuộc một đỉnh bạc lớn về, rồi lại trả hắn, còn thừa để tiêu. Thế mà người chủ quán đều-dà kia nhất định không chịu cho tôi vay. Tôi vừa toan sửa hắn một mẻ, làm cho cửa hàng hắn phải tan-nát ra tro tàn bị đại-huynh tôi đây xuống gọi tôi lên trên lầu.

Tống-giang hỏi:

— Chỉ đáng mười lạng bạc đó chuộc, hay là còn phải tiền lãi nữa không?

Lý qui nói:

— Tiền lãi đã có đây rồi, chỉ cần mười lạng bạc gốc nữa thôi.

Tống-giang nghe nói, liền thò tay vào trong mình lấy ra mười lạng bạc trao cho *Lý qui* mà bảo rằng:

— Đại-huynh đem đi mà cuộc về đỉnh tiền.

Khi *Tống-giang* đưa ra, *Đài-tôn* vừa toan gạt đi thì *Lý-qui* đã đón mà cầm lấy, rồi nói:

— Nếu vậy hay! Hai đại-huynh cứ ở đây đợi tôi một chút, tôi chuộc đỉnh bạc về sẽ đưa trả *Tống* đại-huynh và xin mời cả *Tống* đại-huynh ra ngoài thành nếm rượu.

Tống giang nói:

— Hãy ngồi đây uống mấy chén rượu, rồi sau sẽ đi,

Lý-qui nói:

— Tôi đi một chút, lại đến đây ngay.

Nói xong, thọc khẩu vén rèm đi xuống dưới lầu. *Đài-tôn* nói với *Tống-giang* rằng:

— Đại-huynh đừng cho hắn vay tiền thì hơn. Vừa rồi tôi toan gọi đi tại đại-huynh đã trao tay cho hắn.

Tống-giang nói:

— Tại sao vậy?

Đài tôn nói:

— Hắn dẫu là người trực tính, nhưng hay nóng rượu và hám đánh bạc. Hắn làm gì có một đỉnh bạc lớn, chẳng qua đánh lem đại-huynh để lấy món tiền lẻ. Bây giờ hắn với-vàng ra đi, lấy là lại đi đánh bạc. Hắn đánh được rồi đem trả đại-huynh; nhược bằng đánh thua thì số mười lạng bạc lấy đâu lấy đâu mà trả đại-huynh được, khiến cho *Đại-tôn* này thêm thẹn mặt với đại-huynh.

Tống-giang cười mà bảo rằng:

— Sao đại-huynh lại coi tôi như người ngoài vậy! Số tiền nhỏ mọn ấy sá chi mà đáng kể. Cứ để mặc hắn, đánh thua mất thì thôi. Tôi xem người này thật là một người trung-trực.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy chắc-chắn, kiểu nhã-nhặn
Mặt pê-lăm có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI

金泰正號茶名
CHÈ ĐẦU XUÂN SỚM

Bản-hiệu có nhiều các thứ chè đầu xuân rất tốt được cả nước tẩn hương. Hiện này có hai thứ chè Nhu-ý và Tam thí « Liên-tâm đầu xuân ». Xin các ngài quang-cố cho những chè như sau này :

Chè Nhu-ý — Chè Tâm-sự
Chè Ngũ-phúc — Chè Tuyên-thai
Chè Minh-thái — Chè Vạn-nguyên
Chè Kim mẫn

Những thứ chè đầu xuân này là những thứ chè thượng hảo hạng chỉ có bản-hiệu sang trước nơm nớp mà bán đã được nhiều bạn ngài công nhận. Vậy bản-hiệu xin kính mời các ngài chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm bản-hạnh lắm.

Kính trình
KIM-THÁI
HANOI: Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 480.
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
2101

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uroformine
Giá 1$80 một hộp

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xã này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy lấy hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mò làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống !

Cachets du Docteur Nofal
0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhẩm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay !

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy rất sẵn lòng chỉ bảo cho.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết cả số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy tuần ấy, để tiện người làm để tìm kiếm. Kẻo các ngài chuyển hay ký tên vẫn tắt, hoặc thiếu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết gì mà trả lời.

Thảm trạng. — Hồi 9 giờ sáng chủ-nhật trước người ta thấy ở bãi cỏ thuộc địa-phận phố Jules d'Abbadie một cái xác người con trai 8 tuổi cân cước chưa rõ.

Ngày 1 tư bấy trước ở phố Lò-lợn cũng có một cái xác người đàn-bà trạc 40 tuổi.

NAM-ĐỊNH

Thảm trạng. Hôm mới đây ở phố Định-hậu, gần chợ Vị-xuyên có một đứa bé năm nay độ chừng 12, 13 tuổi, ốm đau mấy bị chết một cách thê thảm, ai trông thấy cũng phải rùng mình rợi lụy.

Số là tối hôm mồng mười 7, người nhà sai nó đi đòi nợ ở một xóm kia. Nhưng nó mải chơi quá, không đi đòi nợ thấy ở cuối có những cống ciment của sở lục-lộ để sắp sửa xây cống, cống này làm toàn bằng đá vọn cả, ngoài rẻ ciment, bề sao 1m20, ngang được 5 phân, bề dày 15 phân, bề tròn được 4m2. Mọi cống thì để nằm không biết tại sao lại có ít cống để đứng. Cống này vì người ta chuyển đi chuyển lại đã ơn sẩn, nó chơi nghịch chui vào nằm thu tròn trong cống lấy, nó vừa nằm vừa nghịch, mới lấy chân đạp vào trong lòng cống lấy, chẳng may cống bị vỡ rơi tan ra làm bốn mảnh, rơi xuống đến nỗi sống mũi lõm vào, sâu quá, gãy cả xương sườn và chân tay đều bị rứt ra cả, máu chảy lênh láng, rười bâu kiến đỏ, coi rất ghê sợ.

Sau người nhà nó mới đi tìm thì không thấy đâu cả, mãi đến hồi 5 giờ rưỡi, sáng, kẻ qua người lại thấy thế mới kêu lên và đi trình sở cảnh-sát, lân bàng hàng xóm kéo nhau đi xem, mới biết là con người quen, về bảo với bố nó. Khi bố nó ra, thì chỉ trông thấy con mà khác, không còn làm sao được nữa. Đáng thương thay !

Lê-ngọc-Luật lại cảo.

HÀ-ĐÔNG

Hiện tình dân phủ Mỹ-đức. — Cứ kể hạt Mỹ-đức địa-thế không phải là nhỏ, đồng-điền không phải là ít, thế mà dân cư trong hạt thường bị lắm nỗi cơ hàn. Tại làm sao ? — Tại dân lười biếng chăng ? Tại không biết cách giồng giọt chăng ? — Nào có phải thế, đó chẳng qua là tự thiên-tai mà ra cả.

Nguyên số ruộng trong hạt mà chia làm bốn phần, thì mức ba phần là đồng chiêm, còn một phần là đồng mùa, mà không mấy năm là được toàn vẹn, vì đồng mùa thì gần rừng núi thường bị những ác-thú làm hại; đồng chiêm thì hết nạn gió tây-nam chín tháp không thành hạt, đến nạn độc-trùng, nước lũ, nên nhiều năm có cấy mà không có gặt, có làm mà chẳng được ăn. Cực thay !

Đến như năm nay tình cảnh lại càng ngao ngán. Thóc cũ đã hết lúa mới hiện nay chưa trỏ, tám đồng (8 p.) một trăm thóc, mà thường còn cao nữa. Đói thay ! Những nhà dư dật còn có thể ăn chắt ăn dè cũng đủ ăn no cho đến vụ gặt. Còn những nhà ăn bữa hôm lo bữa mai tai thật là khốn đốn. Thôi thì con hến, con ốc, rau dệu, rau lang cố đắp đổi cho qua cơn tăng đói.

Hạt này màu mỡ ngô khoai rất ít, vì dân chỉ chuyên về nghề làm ruộng, giồng dâu. Mà nói đến dâu năm nay thì lại càng cực nữa, tằm đã hỏng, dâu đành bỏ đó; thóc không tiền cạn, thật khó mà tìm kế ấm no, vì công thương trong hạt lại không mở mang, cho nên đã đói lại càng thêm đói.

Kia đồng lúa, nọ nương dâu,
Càng nhìn phong cảnh càng đau đớn lòng.

Đọa-đày chi mấy hóa-công ?

Văn-sơn Thuần

Chết chẹt xe điện. — Buổi sáng hôm qua ở phố Hà-văn có xảy ra một cái nạn rất ghê gớm làm cho ai trông thấy cũng phải rùng mình.

Số là chuyến xe-điện Hanoi vào Hà-đông khi gần đến tỉnh, máy còn đang mở nhanh thì có một người phu xe nhảy lên đàng trước toa máy để đón khách thế nào đâm sầm ngay vào trong bánh xe bị vỡ ngực chết ngay lập tức, máu chảy lênh-láng.

Ở tỉnh Hà-đông bây giờ, khắp phương nào cũng có ô-tô chở hành-khách, nên bọn phu xe ế hàng quá đến nỗi liều nhảy xe-điện để đón khách, chẳng may bỏ mạng, nghĩ cũng đáng thương.

Đ. B. L.

ĐÁP-CẦU

Mất nhẫn vàng và hoa-tai vàng. — Sở sen-đầm đã cho xét về việc một người đàn bà tên là Nguyễn-thị-Hân, quán ở Bảo-ninh trong khi đi tàu «An-Kết» từ Haiphòng lên Sept-Pagode bị mất cắp mất 6 cái nhẫn vàng và đôi hoa tai vàng giá đáng ngoại năm chục. Vẫn chưa tìm được đứa ăn cắp và cũng mất cắp.

SƠN-TÂY

Đá bóng thi. — Chủ nhật mùng 3 tây vừa rồi hội đá bóng 1er Tonkinois (tira l'eur) có mời hội Club Junier Sơn-tây vào đá để gỡ nợ lần trước. Đến giờ, hai hội bắt đầu tranh đấu ở bãi đá bóng của đội 9e colonial trong chùa Thông.

Thì giờ thứ nhất hội C. J. S. được một vận do người inter droite chuyền bổng quả bóng cho người avant centre người avant centre lấy đầu húc quả bóng vào goal, thì giờ này hội C. J. S. lợi đất lắm, không mấy khi về.

Thì giờ thứ hai hội 1er T. T. được một vận do đá touché « 12 mètres » thì giờ này hội 1er T. T. cũng được lợi đất.

Khi đã hết giờ thì hội C. J. S. xin đá thêm lên 15 phút nữa thành ra cũng đến nửa giờ (30 phút) lần này thì hai hội rất là kịch liệt mà quả bóng khi bên này khi bên kia. Kết cục lại lần Match này hai hội hòa.

Tản-Hà lại cảo.

Một việc cướp. Đêm hôm 1er Mai 1925, quân gian đồ vào cướp nhà tên Ngọc người làng Gi-nậu huyện Thạch-thất lấy mất một cái trâp trong đựng 100 $ một cái điếu sử, một cái ống vối bạc, giấy má vân tư vân vân, và đánh sư-chủ phải sứn thương rất nặng, bốn người thợ đấu, một người con nuôi nhà chủ cũng ở đấy, mỗi người 1 cũng bị một thương nhẹ.

Cải chính. — Trong mục « Phòng điện thoại » đăng ở số báo hôm qua, về giá tiền ở Sơn tây đi Haiphong — Đồ-sơn Quảng-yên — Hương-bí — Mạo-khê và ở các nơi ấy về là 0$30 vì chữ « 0 » cuối cùng in lẫm ra chữ « 9 » thành ra 0$39, vậy nay cải chính lại cho đúng.

HƯNG-YÊN

Hội Đậu-an. — Làng An-xá thuộc về huyện Tiên-lữ năm nào cũng cứ đến tháng tư từ mồng 6 đến mồng 10 có mở hội rất là vui vẻ thường gọi là hội Đậu-an hay hội ông Đàng, bà Đà. Năm nay nhờ được chiều giới êm đềm, tuiện nam tha nữ các nơi về lễ, lại càng đông hơn mọi năm.

Hội mở ở làng An-xá, lại gọi là hội Đậu-an, khiến cho nhiều người phải hỏi sao không gọi là hội An xá, nhưng xét ra vì đền lập ở một cái quán gọi là quán Đậu về làng An-xá cho nên gọi là hội Đậu-an. Sự-tích hội này cứ như lời các cụ nói là thờ giời, cho nên đặt tên là Thượng-đế quán-tử. Cứ như tục truyền về đời thượng-cổ không ai nhớ đích là thời nào, nguyên chỗ làng An-xá bây giờ còn là chốn hoang-dã, cây cối um-tùm, giống ác-thú nhất là hùm beo lẫn quất ở đấy nhiều lắm, khi bấy giờ có các tiên ông xuống tu ở đấy, dựng lên một cái quan gọi là « Thượng-ứng quán » ngày ngày đi vãng cảnh. Nguyên ác thú nhiều mà dân cư ít cho nên mỗi khi các tiên ông đi dạo chơi thì có một tiên ông gọi là Thiên-tiên và một tiên bà gọi là Địa-tiên (tức là ông Đàng bà Đà đó) đi trước đẹp đường. Một hôm nhằm vào ngày mồng 8 tháng tư, các tiên ông đương dạo chơi, ác thú kéo ra quấy nhiễu, nhân dân đuổi đánh, các tiên ông biến mất, về sau nhân dân lập đền thờ ở ngay nơi « Thượng-ứng quán » vào mười năm nay đền mở mang rộng rãi thêm, người đến lễ bái mỗi ngày mỗi đông. Các Tiên ông bèn vào thượng tuần tháng, tư cho nên cứ mỗi năm về dân tứ tháng tư làng mở hội kỷ-niệm. Trong mấy ngày rội chỉ có ngày mồng tám là vui hơn cả, vì ngày hôm ấy có rước ông Đàng bà Đà tức là ông Tiên-tiên bà Địa-tiên đi tắm. ông Thiên-tiên và bà Địa-tiên làm bằng nan rất to bồi giấy. Lúc rước có một người đội lốt cọp chạy qua đường, bị nhân dân đuổi đánh chạy trốn vào hang đá, xung quanh hang và trong hang có cây cối rậm rạp um-tùm, đánh được cọp rồi phá hang. Trong khi ấy dân làng người nhớn trẻ con kéo cả lại phá cây cối, tranh nhau cướp nhặt từng cành lá cho là khước lắm. Còn ông Đàng bà Đà thì ngày tan hội tức là ngày mồng mười nhân dân khiêng vứt xuống giếng ngâm đến hội sang năm với nan lên thổi xôi.

Sự tích chép trên này rất là huyền hoặc, song cứ như chữ thích vào một cái trâp rất to ở cửa đền thì đến nay tập tục năm Thiên định thứ hai mà sự tích của Tiên-ông đi tu ở đây cũng có chép cả vào một cái bia đá. Xét như thế cũng có lẽ đến An-xá chỉ là thờ giời thế mà cũng lắm kẻ mượn nơi đó làm chỗ lên đồng lên cốt thì cũng đáng ngán cho cái thói ngốc của bọn con công đệ tử.

Nạn ô-tô. — Chiều hôm 3 Mai một cái ô-tô ở Hanoi xuống Haiphong, khi qua phủ Mỹ-bào chạm phải một cái xe bò, có một người đàn bà kéo, người ấy bị thương nặng, chủ xe ô-tô đã đưa về nhà thương Bến-yên-nhân để điều trị.

Thóc cao gạo kém — Nông nỗi này không mấy nơi là không kêu ca, nhất là ở Hưng yên năy bị lụt luôn hai năm thì cái nạn gạo kém lại càng khốn đốn hội phần. Mọi khi một đồng bạc đong được 18, 19 đong bơ gạo hạng nhất hạng nhì, mấy tháng nay mỗi ngày mỗi kém, thậm chí bây giờ chỉ được 10 hoặc 11 đong mà lại là gạo xấu! Ngô đỗ bị trái tiết hỏng mất cả, dân nhà-quê đói nhiều lắm, phải ăn cả chuối. Cũng vì đói kém cho nên ở thành-phố đầy những người đi hành khất. Quan trên đã lo liệu việc chẩn cấp. Hiện chiêu nào cũng có phát gạo cho kẻ khó tại vọng-cung.

LAI CHÂU

Việc tiễn nàn quan chủ tỉnh Lacordaire. — Nhân dịp quan chủ tỉnh Lai-châu Lacordaire sắp về qui-quốc nghỉ. Hồi 9 giờ tối hôm 26 avril 1925, các ông làm việc các sở công tỉnh Lai-châu có đặt tiệc trà để tiễn chân Ngài. Trong phố Annam có dựng một cái rạp, chung quanh rạp kết hoa lá treo đèn cắm cờ trông rất rực rỡ và tao nhã. Dự tiệc có quan chủ-biên Lacordaire, quan hai phó sứ Dsporie, quan phó sứ Tuyaa và hai quan hai đốn Cao cùng quan Quản-đạo, quan Bang-tá và các viên tong sự các sở, người Trung-hoa người Annam người Thổ, trong bàn tỉnh đến dự tiệc rất đông khi các quan an tọa rồi, M. Nguyễn văn-Hoàn là thư ký sĩ thay mặt tất cả các viên chức đứng lên đọc một bài diễn thuyết bằng Pháp-văn để chúc mừng quan Thượng-biên và tỏ tình luyến-ái; khi đọc xong, ngài có đáp lại mấy lời rất ân cần; xong rồi, có bọn con gái Thổ sòe và múa hát; hội hát Âm Trung-hoa đánh đàn thổi sáo, kế đến linh khố xanh diễn một bản lái chèo mãi đến một giờ đêm mới tan. Ở nơi biên thùy này mà có một tiệc tiễn hành trọng thể như thế tưởng cũng không kém gì trung châu vậy.

Nguyễn-kế-Phong lại cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Về việc phong sắc cho các thần ở trong vùng Nam Bắc tam kỳ. — Về việc phong sắc cho các thần ở Trung Nam Bắc tam-kỳ thì nghe rằng viện Cơ-mật đã có tâu lên Hoàng-thượng đồng-ý và đã thương đồng quan Khâm-sứ Trung-kỳ chuẩn-y đại-lược tư thương ấy như sau này :

Hiện nay thì ông trung và ông đăng thần có biện ở bộ Lễ thì đến số bảy, tám mươi ngàn vị mà nội trong Bắc-kỳ cộng đến 44 phủ, tỉnh và có hơn

(Xem trang thứ tư).

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

GIAN BÁN ĐỒ THƯỜNG DÙNG TRONG NHÀ
Mấy thứ giá hàng

Ấm cà-phê bằng aluminium poli, quai rọ. 4fr.50
Một bộ 5 cái xoong, bằng aluminium poli, cán bằng gỗ . . 50fr.00
Paitout bằng aluminium poli, giáng vại 20 c/m. 15fr.00
Passe bouillon bằng sắt mạ thiếc cán gỗ 16 c/m. 2fr.25
Poelon bằng aluminium poli, cán gỗ sơn, vang có nắp 10 c/m. 1fr.50
Cối làm xê cấu, 1 ống gỗ, 2 lít, dùng cho 6 người. 95fr.00
Kéo bằng thép bóng 5fr.00
Dao túi kiểu Thụy sĩ 6fr.50

BOITE POSTALE N° 40

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 5 Mai 1925

CẢI KIẾN KIỆN CỦ KHOAI

Vở chèo cải lương soạn thành được nhiều điệu hát. Đã diễn nhiều lần các quý-khách cho là có nhiều câu hát sâu sắc và có ý vị lắm. Lần này diễn lại có sửa đổi lại ít nhiều để mong mai in ra thành sách bán.

Tối thứ tư 6 Mai 1925

TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN

Tối hôm 22 Avril trước, bản-hội có diễn một đoạn về tích « Trương-Sinh » và một tích hài kịch « Một cảnh Đồ-sơn », các quý khách ngợi khen, nay tiếp được thơ của các ngài bảo diễn lại, vậy bản-hội xin chiều ý để các ngài được hài lòng.

Tối nay xin diễn :

Đoạn thứ nhất :

PHẠM-CÔNG CÚC-HOA

(2 Cảnh)

Hoi vợ chồng Phạm-Công Cúc-Hoa đem nhau đi ở riêng, đến lúc có khoa thi. Cúc-Hoa phải đem tấm lụa lấy của bố mẹ khi trước cho ăn đánh. đem ra may áo cho chồng đi thi, Phạm-Công đi đến nửa đường, sực nhớ đến ngày giỗ bố thiết lập tên giữa đường mà càng, rồi quành lên chiếu cho bọn học trò sang trọng đi thi.

Đoạn này có hát bài « Nhất nông nhi sĩ » và bài đáp lại « Nhất sĩ nhi nông » (Hát giọng nói nôm).

Đoạn thứ hai :

TRƯƠNG-SINH

(1 Cảnh)

Trương-Sinh đi lính, Vũ thị đi tiễn.

Đoạn này có hát bài « Quân tử vu dịch ... » Ai nghe cũng lấy làm thích lắm.

Đoạn thứ ba :

MỘT CẢNH ĐỒ SƠN

(1 cảnh)

Tấn hài-kịch này bản-hội mới soạn ra. Các đồ bài trí bay theo lối thời nay, rất là công phu lắm. Có bài diễn thuyết tả cảnh Đồ-sơn cho thấy thông Pho đọc cho cha mẹ nghe, nghe, rất là hay.

Bài tạp-kịch diễn tối hôm nay có nhiều giọng hát nay. Vậy xin liệt-quý chư-tôn hạ cố đến xem đông cho để khỏi phụ công của bản-hội bấy lâu nay vẫn xin lưu tâm tìm những tích hát nay đem ra diễn để cầm tạ cái tình luyến ái của các ngài đối với bản-hội từ xưa đến nay.

Xin các quý-khách đến sớm cho và xin lấy vé trước kẻo hết. Đúng tấm giờ tối thì khai diễn. Có bán vé trước từ tối thứ Ba.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, mua bản-quán gửi đến cho mới, thì gửi cho bản quán cả giấy cũ và báo, chứa lại thì nhờ thì biên rõ rành vào đấy, và gửi theo hai báo (0$30) bản-quán cũng được đổi chỗ liền giấy quán thôi.

Nếu ai không gửi đủ tiền theo thì tờ để người ấy như cũ hoặc phải trả mọng hơn.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKIOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, lắm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Một-các phụng lời chân phê rằng :

« Chiếu nay tuổi được phòng sâu MONTÈS qui dâng, có sâm nâm một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng qua rất hay, đáng nâm gia thưởng, truyền lục phê thị gối cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thánh-ưu.

Châm thử.

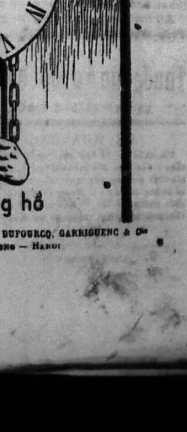
Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bán-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin quay tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Rượu hiệu DUBONNET
Rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Trong giá tộc giờ uống rượu DUBONNET thì trước giờ ăn cơm một khắc đồng hồ

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie
PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

10.700 xã thôn chưa cấp sắc thần. Nay nếu mỗi xã thôn cấp bốn đạo sắc thì phải tốn đến 40.000 đồng bạc. Hiện nay chiếu theo tứ-tuần khánh điển được phong sắc thần kỳ thì các xã thôn trong Trung-Bắc và Nam-kỳ đến có đơn tại bộ thì sự tốn phí phải đến 40.000 đồng, vì giấy dùng viết sắc thần hạng nhất mỗi tờ 1$40, hạng nhì mỗi tờ 1$20, hạng ba mỗi tờ 0$80 lại còn tiền mực son và ống sắc phí-tổn chưa kể.

Và nay số tiền của ngân-sách Nam-triều trích về việc ấy mỗi một năm chỉ có 500 đồng mà thôi, mà nay phải tiêu đến 40.000 đồng thì phải phòng một trăm mới có đủ số ấy, vậy nên nay muốn đến được lãnh sắc thần thì viện Cơ-mật xin rằng làng nào có sắc thì phải nộp hai đồng, còn làng nào nghèo lắm không thể nộp được số ấy thì sẽ lấy tiền trích ở trong ngân-sách mà phong sắc cho, làm như vậy thì chư-thần mới có sắc một lần mà sự cấp sắc thần mau được thanh-thỏa.

Khách qua ngang đánh chết kẻ đưa đò. — Vừa rồi ở bến đò Cầu-kho gần Mang-cá mới xảy ra một chuyện người qua ngang đánh kẻ đưa đò, do hỏi một sự hờn nhỏ vặt mà không biết nhịn nhau để đến nỗi thiệt thòi tới nhân-mạng.

Số là một cậu thiếu-niên kia thường ngày qua đò ngang để đi làm việc một công-sở nào đó thì mỗi tháng mới trả đò một lần. Nhân hôm ấy người đưa đò hỏi lấy tiền mà cậu ta chỉ có tờ bạc năm chớ không có xu hào lẻ, vì thế mà người đưa đò không bằng lòng đổi lại, và nơi ấy cũng không ai đổi bạc cho, vì vậy mà hai bên cãi cọ nhau rồi sinh sự đánh đập nhau chẳng biết phải bên tranh đấu thế nào mà người đưa đò ngang rồi phải bỏ mạng. Tức thì đã chở tử-thi lên nhà thương khám nghiệm, còn đứa hung-thủ thì đã bị tống giam. Ấy đó việc nhỏ không biết nhịn nhau để xảy nên việc lớn lại phải tội vạ đến thân, nên lời xưa đã có nói « một sự nhịn là chín sự lành » thật là rất hay lắm vậy.

Ân trọng tái sinh

Những người khôn-ngoan tài giỏi thường khoe rằng : Sự đời cái gì cũng biết còn thiếu cái chết nữa thôi, thế mà cái chết tôi đã biết qua.

Nguyên tôi bị bệnh đau tức kinh niên uống nhiều thuốc mà không khỏi, khi tôi bị cảm nặng chăng nhập lý cơm thuốc không nạp được xuyễn kéo lên, bỗ hôi vang dương, chân tay quyết lãnh tôi nghe trong mình đờm kéo lên ngực cao lắm, cổ thở rò xè. Hiện bấy giờ, sợ tôi và sau con tôi ngồi trước mặt, thì tôi còn uống hẩy, sau đờm lên tắc hầu, mê mẫn ngửa đi sợ con khóc lóc mà không biết, khi tỉnh ngất đi, hình như giấc ngủ chiêm bao, khi lên nát lên non chơi bời, lúc thơ thẩn ở ngoài đường xá. Ngay lúc bấy giờ ông bỗ sợ tôi lên đến ông « Tam-Tỉnh y-quán » ở phố Mã-mây, số 4, Hanoi đem thứ thuốc Tạc-tuyệt xuống chữa. thì cái đem hạ xuống dần dần, dần sáng mấy tỉnh dần ra, tôi chắc ra phần chết cả mười phần sao lại sống, ơn ấy thật là tái sinh. Vậy có mấy nhời đăng lên báo cảm ơn, để tỏ tấm lòng mình tạ.

Tên tôi là Trần-đình-Thiêm,
Entrepreneur, N° 4, rue de Nagrel
Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phất, làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ 1$40

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

CÔNG-TY VẬN-TẢI ĐÔNG-PHÁP
7, Boulevard Bobillot — HANOI

XƯỞNG XE Ô-TÔ BOBILLOT

Bán các nơ Michelin
cho ô-tô và xe tay

Độc-quyền về hạng ô-tô
MAJOLA 7 và 10 mã-lực
OTTIN DESGOUTTES 12 và 18 mã-lực
Camionnettes LUC COURT
1000 và 1500 kgs.

?

Xưởng chữa xe
do một nhà chuyên-môn chủ-trương

Chữa các xe ô-tô xe nguỵ và xe tay cũ thành mới
CHO THUÊ, MUA VÀ ĐỔI
ô-tô và xe tay
Bán buôn các thứ

Gửi giấy-thép thì đề tắt là : CHEDOTAU HANOI — GIẤY NÓI SỐ 73

SÁP MỠ

Cba

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RÙNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên
Đại lý ở các thành-phố Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

Gửi bán tại tiệm và các nhà báo-chí
Nhà chế thuốc LACROIX, 22-24, Rue Philippe de Girard — PARIS

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài tru ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

PURGATIF LE ROY

Thuốc-xổ hiệu LE ROY
là thuốc của quan thầy ngoại-khoa LE ROY bào luyện chế ra hồi năm 1798.
Từ năm ấy tới bây giờ, thì thuốc hãi dùng, càng ngày càng hay hiệu, danh truyền khắp cả thế gian, nhứt là trong mấy xứ nóng nực.
THUỐC XỔ LE ROY dùng uống mà ngừa phòng các bịnh đau trong gan, các chứng rét, thì hiệu-nghiệm lắm.
CÒN THUỐC VIÊN LE ROY để Khi trong bụng đi học-rốc, ăn uống Không tiêu, trật dạ đau bụng, thì uống xỉ hay lắm.
Ở Saigon, tại tiệm thuốc ông SOLIRÈNE, bào chế sự hạng nhứt, trữ bán, Không chỗ nào Khác có.
Tại PARIS, thì tiệm ở Rue de Seine, số 51

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酩 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每 開 食 者 啦 每 吝 啦 沒 啦 囉 歌 唉 粗

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ lám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

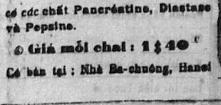
0$60 một ống sáu cachets

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bộ-phận tiểu-tiện, bàng quang, quả thận và làm cho mụn mọc lên ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khó chữa cái bệnh nóng buốt mà đi liền nhiễm vào các cơ quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì làm lẫn với nước tiểu mà thành ra xanh và rồi rảy những vật bẩn đã sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn, bớt sưng, hết buốt, và không cho tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngoại-hành, bàng quang, quả-thận, và chuyển sang các cơ quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyển sang chân-huyết, lưu sang qua thận mà sau lại chữa lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể ít hại hẳn được, mà không bại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể cạnh tranh với ghi được.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2050

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rần, sưng đa dầy, đau đớ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì có phép chế rượu ấy khác-biệt đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Nếu ai bần-huyết cần phải dùng thứ bổ thật mạnh, dùng rượu ấy thì là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghip, bệnh ngã nước,

Một cốc tí-co. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Hiệu BÀO-CHẾ CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert. — HANOI
Bắt mua một lọ con làm mẫu 0$10

Agents d'Annonces en Europe
POUR LE
« TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN »
Sté Mutuelle de Publicité
14, Rue Rougement, PARIS (IXe).

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Trouchet, PARIS
19 11, 23, Ludgate Hill, LONDRES

ƯU ƯU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đi nữa cũng trong thiên-hạ đều đều cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc Quina Laroche là thuốc hay hơn hết làm cho bổ gân bổ bộ tăng phần, trị tuyệt các thứ rét lắm, thuốc đó lấy làm hay và thí giảm ai không đều quên đứng.

Ai ai đứng có đứng đứng, những là người tinh-anh cũng đều có hay là hơn nữa. Thuốc đó có tinh-anh cực-nhiệt hay tuyệt vời-diệu, huyết máy, bổ cho bổ có tinh-thần cho con người yếu đuối, có bổ tinh, bổ cho cực-mạnh người, ăn hay mau bổng, bữa nữa bụng ở và cho tinh đó đều cũng nhờ ơn thuốc Quinine Laroche đứng.

Con nít tuyệt nay và con gái lớn đứng lên cũng đều bổ hết thì tinh cũng, cũng cho nên thuốc bổ nước đây đều nên cũng thuốc Quinine Laroche.

Không người nào ở nơi hay ở chỗ nơi đứng cũng nên quên đứng thuốc đó.

Ông nào bổ nước đây thuốc đó ra lấy làm cho có chữa. Chẳng những bổ có một thứ mà thôi mà lại nghe nay mang bệnh thanh bệnh, là thêm nên lợi, lại cũng ngon ăn chóng và chóng có giảm bớt thuốc đó cũng : Bước ngon thuốc đó Tiêu-Giải chế ra (Liquide de Jadé) thì cũng ngon người. Thì cho những thứ thuốc có tinh hay bổ thấy không thuốc nào bằng.

Thì nên chúng ta hãy thuốc Quina Laroche đi chúng ta có chúng ta có đứng có cũng giữ chúng ta cho ăn cho nay người tinh và có cũng giữ cho nên quen không ? hãy nên đứng lắm.

Khi bị thuốc nước Quinine Laroche là nước thuốc hay có người nên nhớ.

CÁCH DÙNG

Nước Quinine Laroche phải uống có nước ấy có ba ly có lên chai nhỏ nước ngon thì nước ngày trong hai bữa ăn. Cho nước ấy tinh rồi thì chỉ nước bằng bổ uống nước ly, uống 3 ly nước có nó 3 giờ rưỡi, thế ấy ly nước uống nước có nên giờ.

Nước Quinine Laroche đứng có uống không yên, nước có bổ nước uống nước thì yên nước và nó uống cho có thêm.

COGNAC VÀ CÔNG-TI
Ông chủ bán thuốc ngon nhất nổi Paris.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)